

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 128. szám.

Hétfő, június 5.

Höfer mai jelentései.

Orosz hadszíntér.

— Az oroszok offenzívája. —

Budapest, június 4. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

Orosz hadszíntér:

Az ellenség ma reggel egész északkeleti harevonallunkkal szemben működésbe helyezte tüzéségét. Az orosz tüzéség tüzelése a Dnyeszter mentén a Stripaalsó folyásánál Tarnopoltól északnyugatra és Volhyniában különös hevességre emelkedett.

József Ferdinánd főherceg vezérezredes hadserege Olykanál 25 kilométer kiterjedésű harevonalszakaszon az oroszok pergőtüze alatt áll.

A Dnyeszter mentén az oroszok gáztámadása nem okozott kárt.

Mindenütt legközelebb várható gyalogsági támadás előjelei észlelhetők.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Olasz hadszíntér.

Előnyomulásunk Olaszországban. — Ujabb 5600 olasz fogoly, 3 ágyú és 11 gépfegyver a zsákmány.

Budapest, június 4. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

Olasz hadszíntér:

Mivel az olaszok a Posina-völgytől délre fekvő hegyháton és a Monte Cengio—Asiago harevonallunkkal szemben nagy haderővel szívós ellenállást fejtenek ki, ezen területen heves harcok kezdtek kifejlődni. Csapatunk egyre közelebb nyomulnak az ellenség állásaihoz.

A Monte Cengiotól keletre jelentékeny tért nyertünk. A Cesuna község már harevonallunkban fekszik. Ahol az ellenség ellentámadást kísérelt meg, mindenütt visszavertük.

A tegnapi nap folyamán 5600 olasz, közté 78 tiszt esett kezünkbe, 3 löveget, 11 gépfegyvert, valamint 126 lovat zsákmányoltunk.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Délkeleti hadszíntér.

Budapest, június 4. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

Délkeleti hadszíntér:

A Vojusa alsó folyásánál tüzéségünk tüzelése olasz osztagokat ugratott szét.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A német főhadiszállás jelentései.

Nyugati hadszíntér.

Budapest, június 4. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, június 4.

A nagy főhadiszállás jelentései:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől délkeletre általunk elfoglalt állások ellen az angolok több támadást intéztek, melyeket kivétel nélkül visszavertünk.

Arrastól északra és Albert vidékén a tüzéségi harc tegnap is tartott. Angol felderítő osztagokat visszavertünk. Az ellenség Neuville St. Vaastól délkeletre több robbantást végzett, melyek hatástalanok maradtak.

A Maas balpartján az ellenségnek a 304-es magaslattól nyugatra ellenünk intézett gyenge támadásait könnyszerrel visszavertük, egy gépfegyvert zsákmányoltunk.

A keleti parton a Caillette erdő és Danloup közötti kemény harc részünkre tovább is kedvezően kalad. Tegnap több mint ötszáz franciát, köztük három tisztet elfogtunk és négy gépfegyvert zsákmányoltunk.

Markirechtől nyugatra az ellenség a legcsekélyebb hatás nélkül több gáztámadást intézett ellentünk.

Ellenséges repülőgépek bombavetése Flandriában több embert megölt. Katonai kár nem esett.

Hollebecknél egy angol repülőgépet védőágyunk leszedett.

Keleti és balkán hadszíntér.

Budapest, június 4. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, június 4.

A nagy főhadiszállás jelentései:

Keleti és balkánhadszíntér:

Nem volt különös esemény.

A kultura ünnepe.

A Torontá vármegyei Közművelődési Egyesület közgyűlése.

Nagybecskerek, jun. 5.

A Torontá vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tegnap tartotta harmincegyedik évi rendes közgyűlését a vármegye háza dísztermében dr. Dellimanics Lajos főispán, egyesületi elnök vezetése alatt.

A vármegyei kultúregyesület közgyűlései mindig ünnepnapjai a magyar kultúrának itt a határszáron s ünnepnap volt tegnap is, habár ezuttal a háborus idők nagyszabású ünnepségeire nem is alkalmasak. Ünnepet nyújt azonban az a beszámoló, amelyet az egyesület közgyűlésén munkásságáról a nyilvánosság elé tár, mert ez a munkásság minden részletben ünnepi megbecsülést érdemel.

A közgyűlésről tudósítók a következőket jelentik:

Délelőtt 11 óra után nyitotta meg dr. Dellimanics Lajos főispán elnök a közgyűlést, amelyen megjelentek: Jankó Agoston udvari tanácsos alispán, alelnök, dr. Vincze Erő m. főjegyző, igazgató, Grezlo János kir. tanfelügyelő, igazgató, Magyar Pál pápai kamaras apátplebános, Somfai János szerkesztő, főtákar, dr. Kiss János kir. tanácsos, dr. Haidegger Lajos m. főorvos, Kiss István pénzügyi főtanácsos, Vámos Ignác műszaki tanácsos, Poroszkay Béla, Menczer Lipót, Kigó István m. másodfőjegyző, Alexich Bogolyub m. főlevéltáros, Gregersen Nils gazd. felügyelő, dr. Steinbach Béla m. tb. árvaszéki elnök, Jeszenszky Nándor ág. ev. lelkész, Szalay József ev. ref. lelkész, dr. Szentiványi Ferenc m. árvaszéki ülnök, dr. Steiner Gyula köz-kórházi főorvos, dr. Fialovski Béla orvos, Harzer József, Streitmann Antal, Králik László főgimnáziumi tanár, dr. Stern László, Bányai Jakab, Wégling István, Liska Ferenc, Büchler Hugó áll. el. iskolai igazgatók, Mayer Rezső, Fischer Mór ig. tanító, dr. Grandjean Jenő, dr. Mayer Jenő, Szegfű Sándor ig. tanító stb.

Az elnöki megnyitó.

Dr. Dellimanics Lajos főispán miután a megjelenteket üdvözli s a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kiküldi Jeszenszky Nándort és Wégling Istvánt, az egyesület tevékenységének mértékeltetésül rámutat a kinyomatott évi jelentésre. A háborus viszonyok befolyásolták ugyan az egyesület működését is, de a nagy viharban azért nem állott egy percig sem tétlen, zsebregdelt kezekkel. Nem állott ki nagy hanggal a fórumra, hanem csendben és serényen munkálkodott. Bár tavalyi hó fohásza nem teljesedett be, hogy az egyesület idei közgyűlését a boldog békében tarthassa, de most talán annál őszintébb reménnyel nézhetünk a jövő elé, mert vitéz hadseregünk a folytonos diadalok útját járja. Minden jel arra vall, hogy hó vágyunk nemsokára teljesedni fog s a jobb jövő reményébe vetett legbensőségesebb érzéssel kéri, hogy Isten áldása kísérje az egyesület munkásságát. (Éljenzés.)

A főispán üdvözlése.

A tárgysorozat előtt Menczer Lipót igazgatósági tag engedelmet kért arra, hogy rámutasson a közelmúltban történt arra az örömdetes eseményre, amely úgy az egyesületet, mint a vármegyét érte akkor, mikor a király dr. Dellimanics Lajos főispánt, az egyesület elnökét kiváló érdemeiért a Szent István-renddel kitüntette. Ez igaz, benső öröme az egyesületnek s azért a közgyűlés nevében a méltán megérdemelt kitüntetésért a legmelegebben üdvözli és kéri, hogy böles irányításával továbbra is támogassa az egyesületet s kéri a Mindenhátót, hogy dr. Dellimanics Lajos sokáig állhasson az egyesület élén. (Viharos éljenzés.)

Dr. Dellimanics Lajos elnök meleg szavakban mond köszönetet az üdvöz-

lésért s igéri, hogy a jövőben is minden igyekezetével fogja szolgálni az egyesület ügyeit s a magyar kultura érdekeit. (Éljenzés.)

Az évi jelentés.

Most Somfai János főtákar vázlatosan ismertette az egyesület múlt évi tevékenységéről szóló évi jelentést, amelyet lapunkban részletesen fogunk közölni.

Dr. Vincze Erő m. főjegyző, ügyvezető-igazgató beszámolójában hangoztatja, hogy az egyesület a háborus viszonyok folytán különösebb kezdeményezést nem mutathat föl. Örvendünk kell azonban annak, hogy a háboru vérvízarában az egyesület működését azon teljességében föntartotta, amelylyel a békés időkben dolgozott. Ugy véli az egyesület megtette kötelességét s ezt teljesíteni fogja továbbra is úgy, hogy az egyesület működésének ezzel a teljességgel jusson a békébe, amikor érintetlen erővel láthat hozzá új feladatai teljesítéséhez. Sok gondolat él az egyesület vezetőségében a jövő feladataira. A vármegye déli részének a háboru után való kulturálása, ipari, gazdasági, szellemi tekintetben foglalkoztatja a vármegye vezető köreit s ebben a munkában részt fog venni a kultúregyesület is. Az egyesület vezetősége oda fog hatni, hogy egyik legmélyebben ható, nagy eredményekkel dolgozó kulturális szervét az ingyenes olvasóhelyiséget és könyvtárt a vármegye többi nagyobb központjain is megteremtse, hogy a népesség a könyvek révén mindjobban bekapcsolódjék a magyar kulturális életbe. Kéri, hogy az egyesület tagjai továbbra is tartsák meg idealizmusukat, amelyet eddig tanusítottak s ezzel az idealizmussal a legjobb reménnyel nézhetünk a jövő elé. Amidőn még javasolja, hogy a közgyűlés fejezze ki köszönetét a főtákarának az évi jelentésért, kéri, hogy az ő beszámoló jelentését is vegye tudomásul a közgyűlés. (Éljenzés.)

A többi ügyek.

A közgyűlés Somfai János főtákarának és az elnöklő dr. Dellimanics Lajos főispánnak javaslatára az igazgatóságnak elismerését és köszönetét fejezte ki buzgó és eredményes munkásságáért.

A főtákar bemutatta még a számvizsgáló bizottság jelentését, amely szerint az egylet vagyonát és annak kezelését a legteljesebb rendben találta, aminek alapján a közgyűlés Mayer Rezső pénztárosnak, valamint a számvizsgáló-bizottságnak a fölmentést egyhangulag megadta.

Ezután a közgyűlés megállapította a jövő évi költségvetést, majd pedig az igazgatóság javaslatára a megüresedett igazgatósági helyre egyhangulag Marton Andor gazd. egyleti főtákart választotta meg.

Végül az elnök lendületes szavakkal berekesztette a közgyűlést.

A Vöröskereszt torontáli kitüntettjei.

Kitüntetések a háborus egészségügy körül szerzett érdemeikért.

Nagybecskerek, jan. 5.

A háborus egészségügy szolgálatában teljesített fáradszóró és buzgó tevékenységért, a nehéz egészségügyi munkának több mint háromszáz nemes munkását éri a Vöröskereszt díszes kitüntetése Torontá vármegyéjében. A hivatalos lap szombati számában kezdi meg a torontáli vöröskeresztes kitüntetések közlését s ennek alapján adjuk mi is a kitüntetések sorozatát.

A kitüntetések élén dr. Dellimanics Lajos főispán és báró Lipthay Frigyesné a lovini vöröskereszt elnöknője áll, akik a vöröskereszt hadiékítményes

tiszti díszjelvényét

kapták. Az erről szóló kézirat a következő:

Ferencz Salvator főherceg ur ő császári és királyi fensége, mint az osztrák-magyar monarchia vöröskereszt-egyletinek védnök helyettese — ő császári és apostoli királyi felségétől legkegyelmebben átruházott hatáskörében — 1916. évi április hó 19-én kelt magas elhatározásával dr. Dellimanics Lajos Torontá vármegye főispánjának és báró Lipthay Frigyesné vör. ker. főkegyelet elnöknőjének Lovrin, a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Vöröskereszt hadiékítményes tiszti díszjelvényét díjmentesen adományozni méltóztatott.

A főherceg fönti kézirat al azonos szövegű kézirat a Vöröskereszt hadiékítményes

II. oszt. díszjelvényét

adományozta a következőknek:

Dr. Apáti Abt Alfréd kórházparancsnoknak, Zsombolya;

Ambrus Arthur vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Törökbecse;

özv. Bayer Józsefné kórházvezetőnek, Zsombolya;

Bár Józsefné vidéki vör. ker. választmányi társelnökének, Zsombolya;

Bartole János vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Csatád;

dr. Báthory Endre kórházi osztályfőorvosnak, Nagybecskerek;

Beck Jakabné ápolónők vezetőjének, Zsombolya;

dr. Blattner Ármán kórházi orvosnak, Németszentmiklós;

dr. Braun Gyula kórházi orvosnak, Törökkanizsa;

Dellimanics Lajosné vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Nagybecskerek;

dr. Diel Károly kórházi osztályos főorvosnak, Zsombolya;

Ferenczy Gyula vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Ócsanád;

dr. Fischer Regina kórházi orvosnak Nagybecskerek;

báró Gerliczy Félixné önk. vezető főápolónőnek, Deszk;

dr. Gerber Hugó kórházi orvosnak, Lovrin;

dr. Grün János kórházi orvosnak, Lovrin;

dr. Haasz József kórházi orvosnak, Perjámos;

dr. Haidegger Lajos vm. tiszti főorvosnak, Nagybecskerek;

Jaeger Sebestyén vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Kisősz;

Jankó Agostonné önk. ápolónők főnöknőjének, Nagybecskerek;

Jenovay Zoltánné kórházvezetőnek, Felsőtétébe;

dr. Kasovitz Henrik kórházi osztályorvosnak, Nagyszentmiklós;

dr. Korek József kórházi orvosnak, Ócsanád;

Krumenacker Elvira betegnyugvó állomás vezetőjének Nagybecskerek;

Kuhn Ferenc vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Perjámos;

dr. Kuszing János főorvosnak Nagybecskerek;

Léderer Arthurné kórházvezetőnek, Csóka;

dr. Lehner Manó járási orvosnak, Csene;

dr. Mannheim Sándor kórházi orvosnak, Csatád;

dr. Molnár Dezső kórházi orvosnak, Mokrin;

dr. Muraközy Dezső kórházi orvosnak, Németszernye;

Nagy Gyuláné vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Nagycsanád;

dr. Oláh Ignác kórházi főorvosnak, Alibunár;

dr. Pacurár Simon kórházi orvos-Ujözora;

dr. Pethő Ignác vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Billéd;

dr. Perisics Zoltánné kórházi konyhavezetőnek, Nagybecskerek;

dr. Putz Jakab kórházi orvosnak, Bégaszentvörögy;

Radonics Gyuláné önk. ápolónők főnöknőjének, Alibunár;

Rittich Klementina vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Nagyszentmiklós;

Rónay Jenő vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Kiszombor;

Rónay Jenőné vör. ker. főkegyeleti elnöknek, Kiszombor;

dr. Rühric Jakab kórházi osztályorvosnak, Nagyszentmiklós;
 dr. Simon Gyula kórházi osztályorvosnak, Nagyszentmiklós;
 Solymos Elemér kórházvezetőnek, Törökbecse;
 Sculpe Vilmosné önk. ápolónők vezetőjének, Törökkanizsa;
 dr. Strosz Ernő kórházi igazgatófőorvosnak, Zombolya;
 dr. Steiner Gyula kórházi h. igazgatófőorvosnak, Nagyecskerek;
 dr. Szendy Károly kórházi orvosnak, Nagykömlös;
 dr. Szilágyi György kórházi főorvosnak, Törökkanizsa;
 dr. Takáts Ferenc kórházi orvosnak, Kisújszák;
 báró Tallián Béláné vör. ker. fiókegyleti elnöknek, Törökkanizsa;
 Tormássy Dezső es. és kir. ezredes, állomásparancsnoknak, Nagyecskerek;
 Tullies György vör. ker. fiókegyleti elnöknek, Csene;
 dr. Turchányi Imre igazgatófőorvosnak, Szeged;
 Unterreiner József vör. ker. fiókegyleti elnöknek, Billéd;
 dr. Wittigshlager Rezső főorvosnak, Pancsova;
 dr. Zamurovits Timót kórházi vezető főorvosnak, Melencze;
 Zsiross Imréné vör. ker. fiókegyleti elnöknek, Antalfalva;
 dr. Zsiross József vör. ker. fiókegyleti elnöknek, Módos.
 A további kitüntéseket legközelebbi számunkban közöljük.

HIREK.

— **A vasárnapi hivatalos jelentések.** Vasárnap a miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a haretéri eseményekről:

Orosz haretér:

A besszarábiai harcra vonalon és Volhyniában a tüzérségi harcok nem esőkönnyű hevesseggel folynak. Egyes helyeken orosz gyalogsági előretöréseket is vertünk vissza.

Olasz haretér:

Csapatunk az olaszoknak a Monte Barco ellen irányuló erős támadását és több gyengébb előretörését utasították vissza. Hasonlóképpen megfúrták az ellenség ismételt támadásait, amelyek a Mindrielle-majortól keletre fekvő határszöglet ellen irányultak.

Délkeleti haretér:

Csend uralkodik.

A német nagy főhadiszállás jelentései:

Nyugati haretér:

Tegnap délben württembergi ezredek rohammal elfoglalták a Zillebektől délkeletre eső hegyhátat (Yperntől délkeletre) és a mögötte levő angol állásokat. Egy könnyen sebesült tábornokot, egy ezredes és tizenhárom tisztet, valamint 350 sebesületlen és 168 sebesült angolt fogtunk el. A foglyok száma azért olyan csekély, mert a védők különösen súlyos, véres veszteségeket szenvedtek és azonkívül a megszálló csapat egyes részei elmenekültek állásukból és csak tüzérségünk érhetette utól. Éjjeli ellentámadásokat könnyűszerrel visszavertünk. Arrától északra s Albert vidékén a tüzérségi harc tovább tart. A Champagneban. Ripontól délre felderítő csapataink egy kis vállalkozás alkalmával több mint kétszáz foglyot szállítottak be. A Maastól nyugatra ellenséges ütegek és erődítési művek ellen látható sikerrel harcoltunk. A Maastól keletre a franciák további vereséget szenvedtek. A reggeli órákban a Caillette-erdőtől délnyugatra újabb elfoglalt állásunk ellen intézett erős támadásokat visszavertünk. Tovább keletre a franciák a Vauxtól délnyugatra levő hegyháton tegnap hatszoros rohammal kísérelték meg az árkokba való behatolást. Minden előretörésük leg-súlyosabb veszteségükkel megfúrt. Vauxtól délkeletre reánkérve kedvező és heves harcok folynak. A Maas ma-

gaslatok keleti lejtőjén rohammal elfoglaltuk az erősen kiépített Danloup falut, 520 sebesületlen foglyot, köztük 18 tisztet fogtunk el és több gépfegyver zsákmányoltunk. Más foglyok átszállításuk alkalmával a francia nehéz ütegek tüzebe kerültek. Tábortüzer-ségünk Vaux felett repülő kétfedelűt szedett le. Tegnap jelentésünk szerint Mörechingentől nyugatra lelőtt kétfedelű a negyedik, mit Hühndorf hadnagy lőtt le.

Keleti és balkán haretér:

Járórharcokon kívül esemény nem volt.

A Wolf-ügynökség jelenti:

Hogy legendák terjedésének eleve utját vágjuk, ismét meg kell állapítanunk, hogy a Skagerrak előtti csatában május 31-én a német nyílt tengeri haderők az egész modern angol hajóhadat harcban állottak. Eddigi közlések pótlásul meg kell jegyezni, hogy hivatalos angol jelentések szerint még az „Invincible” és a „Variol” páncélos éirkáló is megsemmisültek. Nálunk az Elbing kis éirkálót, mely május 31-ről június 1-re virradó éjjel egy másik német hadihajóval összeütközött, súlyosan megrongálódván, fel kellett robbantani, mert beszéllítható nem volt. A hajó személyzetét torpedónaszádokkal biztonságba helyeztük, kivéve a parancsnokot, 2 tisztet és 18 főnyi legényeséget, kik felrobbantás céljából maradtak a hajó fedélzetén. Ez utóbbiakat hollandi jelentés szerint egy vontató hajó Imuidenbe vitte és ott partra tette.

— **A közigazgatási bizottság ülése.**

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével ma délelőtt tartotta június havi rendes ülését, amelyről holnapi lapunkban számolunk be.

— **A koronázás évfordulója.** Június 8-ikán, csütörtökön lesz a koronázás évfordulója. Ebből az alkalomból ezen a napon a róm. kath. plébánia-templomban d. e. 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz, amelyre hivatalosak az összes hatóságok, testületek és intézetek.

— **Katonai kitüntetés.** A hadseregparancsnokság dr. Sepsey Benedek zászlóst a másodosztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

— **Tanácsülés.** Nagyecskerek város tanácsa szombaton ülést tartott, amelyen folyóügyeket, továbbá ipari és árvaügyeket intéztek el.

— **A hírlapírószövetség köréből.** A Vidéki Hírlapírók Szövetsége vasárnap Szávay Gyula elnöke alatt tartotta a szövetség székhelyének Budapestre helyezése óta első igazgatósági ülését. Szávay Gyula elnök bejelentette, hogy a legutóbbi közgyűlés határozatait végrehajtották és a módosított alapszabályokat a miniszterium már jóvá is hagyta. A szövetségnek az új központba áthozott vagyona közel 150.000 korona, a „Sajtószállás”-ra, amely beteg és rokkant újságírók üdülőtelepe lesz, már több mint 7000 korona gyűlt össze. Jelentést tett továbbá az elnök a debreczeni „Csokonai Kör” nemes adományáról, amelynek összege egy hősi halált halt hírlapíró hátramaradt családjának segélyezésére szolgál. A szövetség az újságírói nyugdíjintézetben való képvisellettél Benedek Árpád budapesti hírlapírót bizta meg. Fenyves Ferenc dr. titkár székhelyéről beszédében vázolta azt a szociális programot, amelyet a vidéki újságírás anyagi és társadalmi helyzetének javítására a szövetségnek követnie kell. Elhatározta az igazgatóság, hogy Almanachot ad ki, melynek jövedelme a „Sajtószállás” céljaira szolgál. Több segélykérvény elintézése után a szövetség tagjai közé a vidéki sajtó negyven új munkását vette fel az igazgatóság.

— **Évzáróvizsgák a torontálvásárhelyi polgári iskolában.** A torontálvásárhelyi államilag segélyezett községi polgári fiúiskolában az 1915—16. tanévi záróvizsgálatok sorrendje a következő: Június hó 8. d. e. az I. osztály vizsgálata, június hó 8. d. u. a református tanulók hittani

vizsgálata, június hó 9. d. e. a II. osztály vizsgálata, június hó 9. d. u. a róm. kath. tanulók hittani vizsgálata, június hó 10. d. e. a III. osztály vizsgálata, június hó 11. és 12. háláadó istentisztelet. Június hó 12. d. u. tornavizsgálat és záróünnepély. Az 1916—17. tanév elején megnyílik Torontálvásárhelyen a polgári iskola IV-ik osztálya is.

— **Tábortervezőlap Itáliából.** Immár Itáliából jönnek haza hozzánk a tábortervezőlapok. Győzelmes csapataink Itália kék ege alatt harcolnak s talján földről leveleznek az otthoniakkal. Fischer Árpád zászlós küldött május 26-iki kelettel egy tábortervezőlapot, amelyből kitetszik, hogy a szép Itália poétává avatja a katonát. Szól pedig a levelezőlap eképpen:

Irom e sorokat szép Olaszországból. Minden este ha leszáll az alkony, masiroz az ezredünk felhők között a hegytetőn, hol erdőt-bércet betakar a kőd, meredek hegyoldalon, hol zuhogó patak mentén malom kelepel, mély szakadékok és völgyek ölen, hol dus réten vadvirágot ringat langyos szellő, kanyargós országúton, hidakon, alagutakon, viaduktokon át mindig csak előre, mindig csak délkelet felé. Ebbe a kis olasz falucskába hajnalba értünk. A templom és a házak félig lerombolva. Szabad ég alatt hálunk. A mi agyunk a puha fű, párnánk a kenyeres tarisznya, takarónk a csillagos égbolt.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagyecskereki anyakönyvi hivatalban a lefolyt héten a következő bejelentések történtek:

Házasságok. Mausz Máttyás rk. földműves és Stepper Paulina rk. — Mester József ref. csatornaőr és Debreczeni Mária ref.

Születések: Vorgity Emil gk. papucos, fiú. — Stepkó György rk. napszámos, fiú. — Gábor Mihály rk. téglaverő, fiú. — Popovics Iván gk. kereskedősegéd, fiú. — Milonovics Sztanisava rk. napszámos, fiú. — Letonár Imre Máv. fűtő, leány. — Ferdinandy János rk. földműves, fiú. — Rossel István gk. napsz., fiú.

Halálozások: Krajovan Boriszláv gk. 22 hónapos, bélhurut. — Gruity Marinkó gk. 3 éves, tüdőlob. — Özv. Koppi Miklósné rk. 68 éves, tüdőtagulás. Sztokkov Milosné gk. 24 éves, tüdőgümőkór. — Tadejin Koszana gk. 3 éves, bélhurut. — Gajin Biszerka gk. 2 éves bronchitis. — Szrdanov Milivoj gk. 5 éves, veselob. — Csókás István rk. 63 éves Máv. fűtő, id. gyomorhurut. — Turinszki Szrejáné gk. 66 éves, tüdővész. — Mihalecz Mihály ág. ev. 67 éves vár. szegény, id. veselob. — Molnár István rk. 2 éves, gyermekaszály. — Radivojev Olga gk. 3 éves, bélhurut. — Beck Dávidné izr. 58 éves, mellrák. — Özv. Tolveth Károlyné rk. 70 éves, gyomorrék. — Dr. Csász Imre rk. 78. éves nyug. főgimnáziumi igazgató, ütőrelmeszesedés. — Reichel János rk. 67 éves napsz., tüdőlegdag. — Faragó János ref. 7 éves, tüdővész. — Mokris Skolasztika rk. 18 éves napszámosnő, nyakszirtmeregvedés. — Popov Sebő gk. 22 éves napszámos, tüdővész. — Altsheimer Lajos rk. 15 hónapos, tüdőlob. — Marcsityen Vitályos gk. 25 éves napszámos, tüdővész. — Özv. Lórity Lyubomirné gk. 73 éves, gyomorrák. — Petrovics Pál ág. ev. 17 éves asztalos, tüdővész.

EGYETLEN CIKK,

mely több mint 10 év óta nem drágult meg: a valod

Yes-szappan

Ára 1 korona 50 fillér.

Legtökéletesebb és legkellemebb illatu pipere-szappan, mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. — YES PUDER 1, 3, 5 korona dobozonként, — YES KRÉM 3 korona tégelyenként,

Mindenütt kapható!

Magyarországi főraktár:

ERÉNYI BÉLA Diana gyógyszerháza
 Budapest, Károly-körut 5.

A Torontálvármegyei Közművelődési Egyesület háborús kulturmunkája.

— Az egyesület beszámolója elmúlt évi tevékenységéről. —

A Torontálvármegyei Közművelődési Egyesület vezetősége terjedelmes jelentésben számolt be az egyesület vasárnapi közgyűlésén a lefolyt évben folytatott munkásságáról.

Az egyesület agilitásáról tanuskodó jelentést, amely egyben érdekes képét nyújtja a háborús kulturmunkának, az alábbiakban bő kivonatban négy közleményben ismertetjük.

A jelentés így szól:

Tavalyi közgyűlésünk dr. Dellimanic Lajos elnökiünknek azzal a főhószával végződött, hogy következő esztendői közgyűlésünk napja egy boldogabb és szebb jövőben, diadalmas fegyvereink győzelmes ragyogásában és dicsőséges békében köszöntson ránk.

Fájdalom, ennek a főhószáznak az idén is még újból el kel hangzania, mert az elmúlt esztendő is a fegyverek tüzeiben viharzott s a békés kulturális munka teljes erejű zavartalansága most is csak a jövő szépséges reménye.

Mikor azonban a világháborúban eszményeink romjain fájdalomokat elsírjuk, mi magyarok büszkén fölemelt fővel állhatunk és tekinthetünk szét a szörnyű küzelemben, mert fegyvereink mindenütt diadalmas dicsőségben ragyognak s a harcok mögött rendületlen kitartással, el nem csüggedő erővel folyik az államot életető munka minden téren.

Az az öntudat és erő, mely a harcokban s a frontok mögött egyaránt nyilvánul s az a munka, amely benn az országban lankadatlanul folyik s amely harcosaink erejét, kitartását és bátorságát táplálja, a magyar kultúra fáradhatatlan tevékenységének eredménye. A kulturális munka tette a lelkeket erőssé, a szíveket bátrakká, a harcok küzdelmet öntudatossá s fegyvereinket meg nem esorbuló acélossá.

A rettenetes küzdelem még egyre tart, sőt elkecserelettebben folyik, de még mindig változatlan rendületlenséggel, keményen, sőt győzelmesen állunk s minden jel arra vall, minden reményünk megvan arra, hogy végleg is diadalmasan kerülünk ki a harcokból a gyönyörű békébe.

A kultúra pedig a véres pusztító küzelemben is szakadatlanul dolgozik a szívek, lelkek erősítésén s bármerre is nézünk hazánkban, minden nehézség, minden egyre jobban ránk nehezedő teher dacára tovább folyik az államfentartó munka.

Ha kiállunk a vértengerből kiemelkedő kultúra szirtjére és széttekintünk, méltán emelkedhetik keblünk s méltán tölthet el bennünket a biztos remény, hogy ez a nemzet, amely ilyen erőt s ilyen értékeket tartalmaz, nem veszhet el soha és sorsa csak a virágzó fejlődés lehet.

A mai világháborúban természetesen minden békés munka is a háború céljait szolgálja, mert a nagy mérközésnek célja a hosszú béke s a békés munka és haladás. A békés munkának minden szálával erősíteni kellett és kell a harcolókat. A kultúra tevékenysége is odairányult, hogy a harcosoknak a szakadatlanul dolgozó országban hátvédjük legyen, hogy a harcolókat lelkiük legmélyéig eltöltse a tudat, hogy van miért küzdeniök, van miért kitartaniök, van mit megvédeniök. Csak ennek az erős tudatában állhatnak harcosaink diadalmasan ellen egy egész világnak.

A kultúra minden tényezője tehát szintén a háború céljainak szolgálatába állott s a nagy oszlopok mellett a mi szerény kis egyesületünk is mindent elkövetett munkásságával, hogy nemzeti erőnk oszlopköveit támogassa.

Egyesületünk csekélyke munkáját, azt hisszük, nem hiábavalóság megrögzíteni, mert itt a háború forgatagának szélén kifejtett kulturtevékenység egy apró tükröképet nyújt a magyar kultúra háborús nagy munkájáról.

Munkánk nehéz volt, anyagi erőnk az ezermilliók forgatagában és szétszóródásában szinte semmiség, de ezt igyekeztünk pótolni fokozott energiával és lelkesedéssel. Itt a végeken, a mi nagy vármegyénkben, az égő Balkán határán változatlanul dolgoztunk tovább tavaly is a magyar művelődésért s a művelődés terjesztésével s erősítésével fegyvereink győzelméért. Elmúlt esztendői tevékenységünkéről szóló beszámolóinkból látható a munka, amit a háborúban végeztünk s ez, azt hisszük, azt mutatja, hogy kötelességünket megfelelően teljesítettük most is.

Az igazi kulturmunka gócpontjában mindig

a népművelésnek

kell állania. Annál inkább erre kellett minden súlyt helyezni a mai világháborúban, mikor a népmilliók tömegei küzdenek, amikor nem dinasztikák, kasztok vagy embercsoportok harcolnak, hanem a népek háborúja folyik. A népek tehát minél magasabb művelődési fokon kell állania, minél erősebbnek kell lennie s így minden tartalmat, értéket fejleszteni és erősíteni kell benne. A háború már eddig is elég tanulságot nyújt erről.

Egyesületünk is munkásságával oda-törekedett, hogy a már iskolán kívül álló népet művelje és erősítse. Mivel pedig ugyyszólván az egész világ háborúban áll s minden életműködésünk a háborút szolgálja, a népművelésnek is a háború kérdéseibe kellett bekapcsolódnia.

A népművelést, úgy mint tavaly, az iskolán kívül való oktatással, ismeretterjesztő előadásokkal, hasznos könyvek és folyóiratok ingyenes kiosztásával végeztük. Minden ezirányú munkánk arra irányult, hogy a nép bizalmát, hitét, öntudatát növeljük, erősítsük, hogy a rendes polgári munka fokozásával hozzájáruljanak haretéren küzdő testvéreink sikeréhez.

Ebbeli munkásságunk egyik jelentős részét

a népies ismeretterjesztő előadások

alkották. A háború izgalmi, nehézségei, sőt közelsége folytán a munka igen nehéz volt, de mindennek dacára sikerült az ismeretek és a művelődés terjesztését a nép körében úgy mint eddig, folytatni s az itthon maradt nép érdeklődését olyan mértékben az előadások köré irányítani, hogy a nép tanulni vágyása s az előadások látogatottsága alig csökkent. Az előadásokon lelkes előadók, akik derék tanítói s az értelmiség más köreiből vállalkoztak a nép oktatására, előadásaikban az itthonmardottak teendőit ismertették, fokozott gazdasági termelésre, áldozatkészségre, önzetlenségre és takarékosagra buzdították a népet, kioktatták a ragályos betegségek elleni védekezésre, a rokkantakkal szemben való kötelességekre és teendőkre, propagandát csináltak a hadikölesönöknek stb. Emellett népiesen természettudományi, történelmi és földrajzi ismereteket közöltek a hallgatósággal, úgy, hogy a népművelési munka a művelődés egyetlen részét sem hagyta parlagon.

A lefolyt évben a vármegye 10 községében 106 előadást tartottunk 1915 novemberétől kezdve folyó évi áprilisig minden vasárnap, amelyeken az előjáróságok és iskolaszéki elnökök által hitelesített beszámoló jelentések szerint összesen 13.076 hallgató volt jelen. Az idén a hallgatóság némén is meglátszott a háború, mert az előadásokon a nők voltak képviselve nagyobb számban, úgy, hogy férfihallgató csak félannyi volt. A férfihallgatók száma a tavalyival szemben is jelentősen csökkent, ami kétségtelenül a férfiaknak a katonai szolgálatra való fokozottabb bevonulásával van összefüggésben. Az előadásoknak az idén voltak azonban katonai hallgatói is, így Ferenczhalmon, ahol 188 katona látogatta az előadásokat. Egyes helyeken az előadásokat fölhasználtuk arra is, hogy a kórházak részére a nép körében mintegy belépődíjkeppen élelmiszer: tojás, tej, liszt stb. adományokat

gyűjtöttünk, amit a nép nagy készséggel adott. Az előadásokat 8354 nő és csak 4722 férfi látogatta. Egyesületünket e munkájában az Országos Szabadoktatási Tanács anyagilag 450 koronával támogatta, amely az előadók díjazására szolgált, a tiszteletdíjakhoz azonban egyesületünk is több száz koronával járult hozzá, mert a kultuszterca terhére csak az előadások egyrésze talált fedezetet.

(Folytatjuk.)

LEGUJABB.

— Reggel érkezett távirataink. —

A németek győzelmes tengeri csatája.

Budapest jun. 5. A „Torontál” eredeti távirata. A Wolf-iroda jelenti:

Newyorkból táviratozzák, hogy a lapok háromoldalas cikkeiben irnak a skagerraki tengeri csatáról a következő címmel: — **A németek tönkreteszik az angol flottát. — Anglia elveszti a világ legnagyobb tengeri csatáját.**

A Newyork Times írja: A csata eredménye mérsékelni fogja az angol tengeri büszkeséget és bátorítja a németeket.

A Tribune a harc eredményét világos győzelemnek mondja, amely Angliában előreláthatólag nagyobb ijedelmet fog előidézni, mint a háború kezdete óta szenvedett összes kudarcok.

A World szerint, a németek az ujkori történelem legnagyobb csatáját megnyerték, az angol flottát ellenfele lemanőverzította, összelötte, legyőzte.

A Sun írja: A német flotta előjött és fényes győzelmet aratott.

Budapest, június 5. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott távirata. Berlinből sürgönyzik:

A tengerészeti vezérkar jelenti: Május 31-ikén egyik tengeralattjárónk Humher előtt egy modern nagy angol torpedórombolót elpusztított.

Az elsüllyedt Tipperary angol torpedóromboló egyik általunk megmentett emberének előadása szerint a Skagerrak előtt vívott tengeri csatában az **Eurykus angol páncélos cirkáló haderőnk tüze lése felgyújtotta és teljesen elhamvasztotta.**

Budapest, június 5. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott jelentése. Berlinből táviratozzák:

A Wolf-ügynökség jelenti: Külföldi lapok azt a hírt terjesztették, hogy két német Zeppelin égés, illetőleg lezuhanás folytán a skagerraki tengeri csatával kapcsolatban elpusztult. Mint illetékes helyről értesülünk, a hír tisztára koholmány, mert német repülőgépek máj. 31-ikén egyáltalán nem vésztek el.

Nagybecskerek r. t. város polgármesterétől.
4—1916. össz. biz. szám. 1014—1

Hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy a Nagybecskerek városi összeíró bizottság az esküdtképesek alapajstromát 1917. évre elkészítette és hogy az alapajstrom a városi kiadói hivatalnál f. évi **június hó 1-től** kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető és hogy az ellen akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmas bejegyzése miatt ezen 15 nap alatt, tehát f. évi **június hó 15-ikéig** bezárólag a hivatalos órákban délelőtt 8 órától délután 2 óráig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek szintén közszemlére fognak kitéteni, f. évi **június hó 16-tól június hó 23-ig** bezárólag bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszhetők.

Nagybecskerek, 1916. évi május hó 31-ikén.

Dr. Perisics Zoltán
polgármester,
mint az összeíró-bizottság elnöke